

Zondag 22: Christus maakt zijn reddingswerk-aan-ons af

Vraag 57:

Welke troost geeft u de opstanding van het vlees?

Antwoord:

Dat niet alleen mijn ziel na dit leven terstond tot haar Hoofd Christus opgenomen zal worden, maar dat ook dit mijn vlees, door de kracht van Christus opgewekt, weer met mijn ziel verenigd en aan het verheerlijkt lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.

Vraag 58:

Welke troost put u uit het artikel over het eeuwige leven?

Antwoord:

Evenals ik nu al het begin van de eeuwige vreugde in mijn hart voel, zal ik ook na dit leven volkomen heerlijkheid bezitten, die geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en die in geen mensenhart is opgekomen, en wel om God daarin eeuwig te prijzen.

We hebben alle reden de lof op Christus te zingen. Hij beschikt immers over alle macht: wat er ook gebeurt, altijd vallen we onder zijn hoede. Ook is Christus onze Redder: door zijn bloed ontvangen wij vergeving en door zijn Geest vindt er een vernieuwing bij ons plaats.

Nu kunnen we kritisch zeggen: wat merken we daarvan? We kunnen wel zéggén dat Christus over alle macht beschikt, maar alleen al blijkens Psalm 73 kunnen Gods kinderen het heel slecht hebben. Ook kunnen we Christus wel áánduiden als onze Redder, maar Satan is er ook nog en wat maakt hij niet kapot.

Dat is ook zo. Maar Christus' macht bewerkt wel dat wij ons te midden van moeiten geborgen kunnen weten. En dat Hij onze Redder is, heeft als gevolg dat hier de eeuwige vreugde al begint. Tegelijk is waar: dit is nog maar het halve werk. De toekomst moet nog komen waarin Christus de rest van zijn werk doet. Daar gaat het over in Zondag 22: Christus maakt zijn reddings-werk-aan-ons af.

1 Na ons sterven

Christus zorgt ervoor dat de dood niet het einde is. Als gelovigen sterven, gaan ze naar Christus in de hemel. Dat is niet te vatten, want wat is de mens? Hij is een lichamenlijk-geestelijke eenheid. In hem zit geen onsterfelijk deel; als we het hebben over onze ziel, onze geest, dan praten we over een aspect van ons, meer niet. Daaruit zou je als logische conclusie kunnen trekken: als we sterven, is het helemaal met ons afgelopen, want die lichamenlijk-geestelijke eenheid gaat dan stuk.

Toch zegt de Bijbel iets anders: Na de dood gaat die eenheid inderdaad kapot, maar dan ontstaat er een tweeheid. We gaan persoonlijk, met ons lichaam naar het graf, en tegelijk: we gaan persoonlijk, met onze ziel naar de hemel.

Hoe we ons dat moeten voorstellen? Zelf zien we geen kans naar de hemel te gaan. In de loop van de tijd heeft de mens wel allerlei technieken ontwikkeld om aan de aarde te ontsnappen. Je hebt bijvoorbeeld mensen die door lichaams oefeningen proberen verder te komen. Je kunt ook denken aan de ruimtevaart. Maar de hemel komt daardoor niet dichterbij.

Volgens Zondag 22 worden Gods kinderen naar de hemel ópgenomen. Daarmee wordt uitgesproken dat we door God zelf, door Christus naar de hemel worden gehaald, en die gebruiken daarbij engelen, zoals in Lucas 16:22 wordt gezegd. Zo komen we thuis. Met andere woorden: via de tunnel van de dood belanden we dank zij God in de hemel. Wat een perspectief.

Daarmee toont Christus zijn macht. Hij heeft door zijn Geest bij ons een begin van gehoorzaamheid tot stand gebracht; ook heeft Hij het begin van de eeuwige vreugde en van het eeuwige leven bij ons laten ontstaan. Op die manier heeft Hij ons zijn liefde laten merken. Nu blijkt dat Christus dit alles door de dood niet laat afbreken. Integendeel, zijn werk aan ons wordt na de dood voortgezet, sterker nog: dit werk wordt tot volmaaktheid gebracht: we zijn dan een en al gehoorzaamheid, terwijl de vreugde on-aantastbaar zal zijn en het leven onbedreigd.

Daar hoeft geen twijfel over te bestaan. Niet voor niets staat in Zondag 22 dat die overgang naar de hemel terstónd zal plaatsvinden. Daarmee wordt aangesloten bij een woord van Christus aan het kruis: 'Ik verzeker je: nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn', Lucas 23:43. Er staat dus niet: 'Ik verzeker je vandaag: je zult (eens) met Mij...'

De Catechismus zegt het zo om zich te profileren tegenover de katholieke opvatting.

Volgens de katholieke leer gaan gelovigen na hun sterven niet meteen naar de hemel. Eerst gaan ze naar het vagevuur. Christus heeft volgens hen maar voor een deel geboet, namelijk voor ons slechte innerlijk. Voor de dagelijkse zonden moeten we zelf boeten; daarmee komen we op aarde niet klaar, dus moet er nog een zuivering plaatsvinden in het vagevuur.

Nee, zegt de Catechismus, Gods kinderen gaan direct naar de hemel. Christus heeft immers álle schulden betaald. Dat betekent: als we sterven, laten we meteen het slechte compleet achter ons en gaan we regelrecht naar de hemel.

Dat kan ook niet anders, zegt de Catechismus, Christus is immers ons Hoofd. En van Hem geldt dat Hij de dood achter zich heeft gelaten en naar de hemel is gegaan. Maar dan kunnen wij, zijn leden, niet achterblijven. Daarom kan Paulus heel stellig over die toekomst spreken: 'Wij wéten dat wanneer onze aardse tent, het lichaam waarin wij wonen, wordt afgebroken, we van God een woning krijgen: een eeuwige, niet door mensenheden gemaakte woning in de hemel' (2 Korintiërs 5:1) Wij wéten dat. Daar hoeft dus geen discussie over gehouden te worden. Het is gewoon zo.

Dát betekent Christus in de toekomst voor ons: na ons sterven maakt Hij zijn werk-aan-ons af. Een geweldige troost. Hier op aarde komen we met veel in aanraking dat ons dwars kan zitten. Je kunt als christen vervolgd worden, zoals veel gebeurt in islamitische landen; je kunt lijden als gevolg van een ziekte of van een ongeluk. En eens komen we allemaal met de dood in aanraking: iets afschuwelijks, want dan vindt er een hele aftakeling plaats en worden alle banden doorgesneden.

Maar daar, in de hemel, zal er een en al vreugde zijn. Het is waar, zelfs in de hemel is onze vreugde niet helemaal ongemengd. Gods kinderen in de hemel hebben er besef van dat de geschiedenis op aarde nog altijd voortduurt. De martelaars reikhalzen daar dan ook naar het einde van de geschiedenis, zie Openbaring 6:10: 'Wanneer zult U de mensen die op aarde leven eindelijk straffen en ons bloed op hen wreken?' Bovendien, in de hemel ben je zonder je lichaam, incompleet dus.

Dat neemt niet weg: in de hemel is het overweldigend mooi. Je mag daar oog in oog staan met Christus, met God. En dit is toch zoiets moois dat je het niet bevatten kunt. Daarom kunnen we met gelovigen uit vorige eeuwen zeggen dat onze sterfdag zoiets is als onze geboortedag: dan gaan we het volle leven binnen, en wat voor leven.

2 Bij zijn terugkeer

Er valt meer te zeggen: het eindpunt is de nieuwe aarde. Dat eindpunt breekt aan bij Christus' terugkeer. Dan maakt Hij zijn reddingswerk helemaal af. Ook die toekomst is onvoorstelbaar, want vóór het zover is zal er nog veel gebeuren. De duivel met z'n aanhang wordt uitgeschakeld; Christus zal recht spreken en daarbij scheiding aanbrengen tussen wie Hem wel en wie Hem niet hebben gediend. Dan zal de oude wereld door vuur gereinigd worden, zodat er een nieuwe wereld kan ontstaan.

De Catechismus kijkt naar de gelovigen: hun lichaam zal uit het graf opstaan. Wonderbaarlijk, allereerst het feit zelf. De eeuwen door zijn mensen tot stof vergaan, zodat er geen spoor van hen over is. Daardoor lijkt het dat de dood en de duivel het laatste woord hebben in deze geschiedenis. Gods beloften over de toekomst lijken leeg. Maar eens klinkt Christus' stem in deze wereld, de bazuin zal klinken en de adem van Gods Geest zal over de aarde gaan en doordringen tot in de grond en in het water. Dan kan de aarde de doden niet meer vasthouden: ze komen uit hun verborgen plaatsen tevoorschijn.

Gaan we af op onze gegevens, op onze mogelijkheden, dan is die toekomst ongeloofwaardig. Maar we hebben hier te doen met de Schepper, en als Hij spreekt ís het er gewoon. Daarom hoeven wij hier niet moeilijk over te doen. We kunnen er het volste vertrouwen in hebben: die toekomst breekt aan.

Niet alleen het feit van die toekomst is wonderbaarlijk maar ook wat er dan verandert. In deze geschiedenis hebben we telkens te maken met verstandelijke en lichamelijke handicaps, met geestelijke beschadigingen. Daardoor worden heel wat tranen gehuild. Maar als die toekomst aanbreekt, zullen we er glorieus aan toe zijn: onsterfelijk, zonder beperkingen en aftakeling. Kortom, hemels zullen we zijn. Op die manier zal het blijken dat Christus een complete overwinning heeft behaald op de duivel en de dood. We kunnen ons dat eigenlijk niet indenken, maar toch zal het waar zijn: 'Hij zal alle tranen uit onze ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw' (Openbaring 21:4).

Aan die toekomst hoeven we niet te twifelen. Christus zorgt ervoor dat elk spoor van de zonde zal worden uitgewist. Door de opstand van de mensen heersen nu in de wereld nog dood en verderf; daardoor is ons lichamelijk bestaan geschonden. Maar door Christus zullen de laatste sporen hiervan verdwijnen. We krijgen een Geestelijk lichaam; we zullen dus over de hele linie vernieuwd worden, innerlijk én fysiek, tot en met onze ogen en hersens.

Daar staat Gods trouw borg voor. In het begin heeft God de mens gemaakt als een lichamelijk-geestelijk wezen. Maar dan zorgt Hij ervoor dat we aan het einde niet lichaamloos zijn; de hemel, waar we zonder lichaam zijn, is daarom een tussentoestand, zoals theologen vroeger zeiden. We krijgen een nieuw lichaam, en dan één dat onvergelijkbaar beter is dan ons oorspronkelijke lichaam.

Nu al werkt God door zijn Geest in op ons lichamelijk gedrag. Daarom kan het niet gebeuren dat ons lichaam blijvend tot ontbinding overgaat. Dat zou terreinverlies betekenen voor de Geest.

Zo veel heeft Christus voor ons in petto. Dat betekent meteen vreugde, ongemengde vreugde zelfs. De Bijbel spreekt er stamelend over, zie Jesaja 65:20,22: 'Geen zuigeling zal daar meer zijn die slechts enkele dagen leeft, geen grijsaard die zijn jaren niet voltooit; want een kind zal pas sterven als honderdjarige, en wie geen honderd wordt, geldt als vervloekt (...) De jaren van mijn volk zullen zijn als de jaren van een boom.' Hoe moeten we anders over dit onvoorstelbare spreken?!

Natuurlijk hebben wij onze vragen over die toekomstige nieuwe aarde met haar vernieuwde mensheid: 'Zullen we elkaar herkennen, wat voor bezigheden hebben we dan, zullen er dieren zijn?' De Bijbel geeft hierop geen antwoorden. Beslissend is: de toekomst zal zo onvoorstelbaar zijn als ons oog niet heeft gezien, ons oor niet heeft gehoord en in ons hart nooit is opgekomen. Dat betekent dat al onze vragen te zijner tijd weggevaagd zullen worden. Ons rest dan enkel verwondering: 'O, is het zo?!'

Dat is allemaal toekomstmuziek. Maar we moeten wel beseffen dat er verband bestaat tussen nu en straks. Soms zeggen mensen: 'Ik heb lak aan God en zijn Woord.' Daarmee kies je voor de dood, want eens krijg je je zin: je gaat het eeuwige leven niet binnen en zult niks ervaren van de hemel op aarde.

Heb je nu al vreugde over Christus, dan kies je daarmee voor het leven. En straks zal je wens vervuld worden, want dan mag je delen in de eeuwige vreugde.

Ook al betreft dit alles de toekomst, dit kan ons nu al troost geven. Op deze aarde komen we in aanraking met van alles dat ons moeite en verdriet bezorgt, zo erg dat je er soms van onderdoor gaat. Ook kom je soms helemaal niet toe aan allerlei schoons: je hebt daar geen tijd voor, geen geld of geen psychische ruimte. Dat roept gauw de vraag op: 'Waarom dat beknotte leven van mij?!'

Laten we ons niet vastbijten in ons gemis. Eens zal onze vreugde niet op kunnen, want het komt zover dat we leven in het licht van Gods glorie. Meer kun je toch niet verlangen?!